

*О.М. Фендьо, канд. техн. наук
(Національний авіаційний університет, Україна)*

Формування механізму професіоналізації управлінської діяльності

Розглянуто сутність понять професіоналізм та професіоналізації управлінської діяльності. Визначено механізм формування професіоналізації управлінської діяльності та напрями його подальшого розвитку та вдосконалення.

Професіоналізація управлінської діяльності.

Управлінська діяльність в Україні на сучасному етапі вимагає від керівників підприємств різних організаційно-правових форм інноваційного підходу, який ґрунтується на прийнятті оригінальних, творчих рішень, здатності до гнучкості та адаптації в умовах нестабільного зовнішнього та внутрішнього середовища. На необхідності застосування творчого потенціалу керівника, поряд з його професійно-кваліфікаційною та організаційною спроможністю, наголошує Л. Прокопишин [1, с. 172].

Управлінська діяльність також трактується як «мистецтво пов'язане зі здатністю керівника вирішувати управлінські завдання неповторно, оригінально, талановито, з найменшими втратами сил і засобів, з високою результативністю, що значною мірою обумовлено особистими якостями та характеристиками керівника, рівнем його професійної підготовки як управлінця» [2, с. 21].

Разом з тим, об'єктивною вимогою до провадження управлінської діяльності в Україні є професійна компетентність керівника, його професіоналізм у виконанні функціональних обов'язків відповідно до сучасних вимог науки і техніки, а також в умовах наближення вітчизняних економічних процесів до європейських стандартів [3, с. 53]. Основними функціями менеджменту, як зазначав Анрі Файоль ще на початку ХХ ст., є планування, організація, мотивація, координація та контроль, що при раціональному розподілі під час здійснення управлінської діяльності на підприємстві дозволяє забезпечити його ефективне функціонування.

Відтак, професіонал з управлінської діяльності повинен мати високий фаховий, управлінський, особистісний та лідерський потенціал, володіти такими ключовими компетентностями як: аналітична, адміністративна, комунікативна, цифрова, соціокультурна, психологічна та ін., що дозволить ефективно реалізовувати цілі управлінського процесу.

У контексті здійснення управлінської діяльності важливо акцентувати увагу на двох поняттях – «професіоналізм» та «професіоналізація» управлінця.

Професіоналізм, як зазначає М. Слоновьський, – це знання, досвід та майстерність у вибраному виді діяльності [4, с. 2]. Професіоналізм фахівця з управлінської діяльності передбачає наявність якостей, які в повній мірі відповідають вимогам до його професійної діяльності, до виконання посадових обов'язків через наявність власного досвіду, здобутих компетентностей, ціннісних орієнтирів, професійної мотивації та ін.

Професіоналізація, яка є основою професіоналізму управлінців, трактується як процес оволодіння необхідними професійними знаннями, вміннями та навичками, адаптація до існуючого професійного середовища, результатом якої буде професіоналізм [5]. Відтак, професіоналізація управління визначається як процес, основною метою якого є підвищення якості та ефективності управління.

Професіоналізація управлінця повинна відбуватися через механізми постійного професійного розвитку, підвищення рівня кваліфікації, шляхом стажування, самоосвіти та самовдосконалення, що в подальшому стане основою кар'єрного зростання та самореалізації.

Як зазначають науковці, механізм професіоналізації управлінської діяльності передбачає три рівні: 1 рівень – формується науковими дослідженнями, як головними факторами розвитку; 2 рівень – формується практичними дослідженнями; 3 рівень – формується на основі взаємодії науки, аналітики і практики [6, с. 156]. Професіоналізація менеджменту передбачає взаємодію трьох основних складових – науки, аналітики та практики менеджменту, що в результаті формує рівень професійної підготовки управлінських кадрів.

Перший базовий рівень професійної підготовки забезпечують заклади вищої освіти. Зокрема, стандартом вищої освіти України спеціальності 073 «Менеджмент» передбачено перелік таких загальних та спеціальних компетентностей менеджерів як: здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; здатність генерувати нові ідеї (креативність); навички використання інформаційних та комунікаційних технологій; здатність обирати та використовувати концепції, методи та інструментарій менеджменту, в тому числі у відповідності до визначених цілей та міжнародних стандартів; здатність встановлювати цінності, бачення, місію, цілі та критерії, за якими організація визначає подальші напрями розвитку, розробляти і реалізовувати відповідні стратегії та плани; здатність до ефективного використання та розвитку ресурсів організації; здатність формувати лідерські якості та демонструвати їх в процесі управління людьми та ін. [7, с. 6-7]. Другий і третій рівень професійної підготовки управлінців забезпечують корпоративні вищі школи менеджменту інноваційного зразка [6, с. 155].

Отже, на сучасному етапі реформування українського суспільства процес професіоналізації управлінської діяльності потребує вдосконалення та розвитку. Необхідним є впровадження інноваційних механізмів системного підвищення професійної компетенції управлінських кадрів, пошук ефективних форм інноваційного розвитку науково-дослідної бази професійної системи менеджменту, необхідність системного формування і якісного розвитку інтелектуального капіталу організації.

Список літератури

1. Прокопишин Л.М. Методичні підходи до оцінки потенціалу управління машинобудівними підприємствами (на прикладі ВАТ «Пресмаш»). Проблеми економіки й управління. 2008. Вип. 611. С. 170-175.

2. Цвык В. А. Професионализация как социальный процесс. [Эл. ресурс]. URL: <http://ecsocman.hse.ru/data/229/037/1232/Tsvyk.doc>.
3. Черничко Т. В. Професіоналізація як процес підвищення ефективності управлінської діяльності в контексті європейських стандартів. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія : Економічні науки. 2015. Вип. 12. Ч. 3. С. 53-56.
4. Слоньовський М. В. Професіоналізм у системі публічного управління як основа розвитку кадрів публічної служби в Україні: методологічний аспект. Теорія та практика державного управління. 2018. Вип. 1. С. 175-181.
5. Дороніна М. С., Лугова В. М., Серіков Д. О., Доронін С. А. Розвиток управлінської компетентності керівників підприємств : монографія. Харків : ФОП Лібуркіна Л. М., 2019. 182 с.
6. Кузнєцов Е. А. Методологія професіоналізації управлінської діяльності в Україні. Монографія. Херсон: ОЛДІ ПЛЮС, 2017. 382 с.
7. Стандарт вищої освіти України із галузі знань 07 Управління та адміністрування, спеціальності: 073 Менеджмент другого (магістерського) рівня, рівень освіти: Магістр Затверджено та введено в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 10.07.2019 р. № 959.